

JAARVERSLAG & JAARREKENING 2023 VNG UTRECHT

Uitgebracht in de
ALGEMENE LEDENVERGADERING OP
31 mei 2024

Inhoud

VOORWOORD VAN DE VOORZITTER	4
1 . DE VNG UTRECHT	5
1.1. PROFIEL	5
1.2. STRATEGIE	5
1.3. MISSIE IN 2023.....	5
2. DE VNG UTRECHT, EEN ACTIEVE VERENIGING	6
2.1. RELATIE MET DE LANDELIJKE VNG	6
2.2.2. <i>Vergaderingen</i>	6
2.2.3. <i>Samenstelling</i>	7
2.2.4. <i>Een overzicht van activiteiten in 2023</i>	8
3. FINANCIËLE VERANTWOORDING	16
3.1. ALGEMEEN.....	16
3.2. JAARREKENING 2023	17
3.3. TOELICHTING JAARREKENING 2023	17
3.3.1. <i>Exploitatierekening</i>	18
<i>Uitgaven</i>	18
<i>Inkomsten</i>	19
4. VERKLARING VAN DE KASCOMMISSIE.	20

Voorwoord van de voorzitter

Het is een goede gewoonte dat de voorzitter van de VNG Utrecht een woord vooraf schrijft bij het jaarlijks terugkerende jaarverslag. Althans, of het een goede gewoonte is weet ik niet: in ieder geval wel gebruikelijk. En ik doe het met plezier.

Eigenlijk zijn er elk jaar wel veel noemenswaardige zaken waar gemeenten mee te maken hebben. Opvallend is dat 2023 zich bij de zoektocht naar oplossingen voor maatschappelijke problemen, zich tegelijkertijd laat kenmerken door onze rol en verhouding tot andere overheden.

Zo mochten onze afdelingen Burgerzaken, in het voorjaar tegelijkertijd twee verkiezingen organiseren: die voor de Provinciale Staten en die voor de Waterschappen. Door nieuwe regelgeving leidde dit tot veel extra werk in de nachtelijke uren en de dagen daarna. Oprecht een hele grote klus die knap is geklaard. Gemeenten hebben vervolgens te maken gekregen met nieuwe besturen en programma's bij de provincie en de verschillende waterschappen die in onze provincie hun werkgebied hebben. Als VNG Utrecht hebben we vorig jaar vanzelfsprekend diverse contacten gehad met Gedeputeerde Staten om te praten over onze samenwerking, de door ons gewenste werkwijze en houding richting gemeenten en ons aanbod om gezamenlijk activiteiten op te pakken. Inmiddels hebben er diverse gerichte bijeenkomsten plaatsgevonden, bijvoorbeeld met wethouders die voor dezelfde portefeuilles verantwoordelijk zijn.

Daarnaast stimuleren we samen met de landelijke VNG dat ook de Provincie Utrecht, in haar rol als toezichthouder, bij het rijk opkomt voor de belangen van de gemeenten. En dat is op de eerste plaats voldoende geld om onze taken uit te voeren. Vanuit de landelijke politiek werden we in 2023 wellicht niet verrast, maar wel geconfronteerd, met een kabinetscrisis en het in november nogmaals organiseren van verkiezingen. Dit heeft weer tot gevolg dat er door de landelijke VNG en in het verlengde daarvan ook door de provinciale afdelingen, richting het demissionaire kabinet, de Tweede Kamer én de bij de formatie betrokken informateurs en partijen nadrukkelijk wordt opgekomen voor de gemeenten en een goede samenwerking met de Rijksoverheid. In het VNG-magazine en op andere wijzen wordt u daarvan op de hoogte gehouden.

Dat onderschrijft het belang van een goed functionerend netwerk in onze provincie, met korte lijnen. Gelukkig hebben we ook in 2023 een aantal inhoudelijk mooie bijeenkomsten gehouden. We hebben ook specifieke bijeenkomsten georganiseerd voor gerichte doelgroepen. Daarnaast is een begin gemaakt om op een wat andere wijze inhoud te geven aan de traditionele wat grotere bijeenkomsten in het voor- en najaar. Laat u verblijden, en kom kijken en beleven hoe we daar in 2024 verder mee gaan!

Maarten Divendal

Voorzitter VNG Utrecht

1. De VNG Utrecht

1.1. Profiel

De VNG Utrecht is een zelfstandige vereniging met een rijke historie. De vereniging is opgericht op 9 januari 1919 en bestaat dus al ruim 100 jaar. Zij wil toonaangevend, initiatiefrijk zijn en zet zich vooral in om de drie kernactiviteiten – informatievoorziening, platformfunctie en de behartiging van de belangen – op een kwalitatief hoog niveau vorm te geven en te houden. Het bestuur heeft voor de activiteiten van de vereniging de volgende kernbegrippen benoemd: informatie, inspiratie en interactie.

1.2. Strategie

Onze strategie berust, afgeleid van onze statuten, op drie pijlers:

- het scheppen van voorwaarden voor een kwalitatief goede, op de Utrechtse situatie toegesneden informatievoorziening voor de Utrechtse gemeentebestuurders;
- een duidelijke focus op een inspirerende platformfunctie; het streven is gericht op kwaliteitsverbetering die uiteindelijk moet leiden tot een grotere tevredenheid bij onze leden;
- de behartiging van de belangen van de Utrechtse gemeenten, mede door de vergroting van de onderlinge samenhang.

1.3. Missie in 2023

In het kader van onze kernactiviteiten zijn wij doorgegaan met het verstevigen van vooral onze platform- en informatiefunctie: het van dienst zijn van onze leden bij het vergaren van informatie, het uitwisselen daarvan, het faciliteren van discussies daarover en desgewenst het innemen van standpunten. De verdere ontwikkeling van de platformfunctie met daarbij de mogelijke inzet voor de ledenraadpleging en –consultatie van de landelijke vereniging levert de inhoud op voor de verdere ontwikkeling van de digitale informatievoorziening. De website van onze vereniging vormt daarbij een integraal onderdeel. Een ander belangrijk onderdeel van de informatievoorziening is onze digitale nieuwsbrief.

De digitale nieuwsbrief is een belangrijk onderdeel van de informatievoorziening en wordt regelmatig verspreid, met uitzondering van de zomermaanden. De nieuwsbrief wordt per mail gestuurd aan alle burgemeesters, wethouders, gemeentesecretarissen, raadsleden en raadsgriffiers in de provincie Utrecht en aan vele tientallen geïnteresseerden, die zich voor de nieuwsbrief hebben aangemeld. De nieuwsbrief bevat onder meer wetenswaardigheden over diverse bijeenkomsten, activiteiten, personalia en interviews. Andere regelmatig terugkerende onderwerpen in de nieuwsbrief zijn onder meer de aankondiging van congressen en bijeenkomsten, journalistieke verslagen van die congressen en bijeenkomsten alsmede berichten over benoemingen van bestuurders, secretarissen en griffiers.

Verder hebben wij ook in 2023 diverse initiatieven genomen om de behartiging van de belangen van de gemeenten in Utrecht te versterken. Wij verwijzen u daarvoor graag naar het overzicht van onze activiteiten in 2023, te vinden in paragraaf 2.2.4.

2. De VNG Utrecht, een actieve vereniging

2.1. Relatie met de landelijke VNG

De VNG Utrecht is weliswaar een zelfstandige vereniging, maar onderhoudt goede en nauwe banden met de landelijke VNG in Den Haag. Er wordt goed samengewerkt onder meer bij de organisatie van bijeenkomsten en tijdens onze congressen is vaak een vertegenwoordiging van de directie van de VNG aanwezig. De VNG ontvangt een jaarlijkse bijdrage van € 9.045,- van de VNG.

Voor de selectie en benoeming van leden in het algemeen bestuur en in de commissies en colleges van de landelijke VNG fungeert een speciaal daartoe ingestelde Voordrachtscommissie. Deze doet voordrachten voor de benoeming van de leden van het bestuur van de vereniging, de beleidscommissies en colleges. Het bestuur heeft de mogelijkheid kandidaten voor het landelijk bestuur, de beleidscommissies en de colleges aan de Voordrachtscommissie aan te bevelen. Hiervan hebben wij uiteraard ook in 2023 gebruik gemaakt.

Eind 2023 waren 18 personen afkomstig uit de provincie Utrecht lid van het bestuur, de commissies en colleges van de VNG.

Een aantal malen per jaar vindt er overleg plaats tussen de voorzitter en algemeen directeur van de landelijke VNG en de twaalf voorzitters van de provinciale afdelingen, het zogenaamde 'voorzittersoverleg'. Daarnaast zijn er digitale overleggen waaronder het eind 2023 gestarte overleg 'Klankbordgroep Kabinetsformatie'.

Tussen de secretarissen van die afdelingen vindt ook met enige regelmaat overleg plaats; dat gebeurt zowel in Den Haag als in één van de provincies.

2.2. Het bestuur

2.2.1. Algemeen

De wijze waarop de VNG Utrecht zoveel mogelijk toegevoegde waarde voor de leden kan leveren is een voortdurend punt van aandacht. Zo kunnen de leden onderwerpen onder de aandacht van het bestuur brengen.

2.2.2. Vergaderingen

Tijdens het verslagjaar 2023 vergaderde het bestuur driemaal. Daarnaast werd voor de voorbereidingen van de vergaderingen van het bestuur en de algemene ledenvergaderingen – digitaal – overleg gehouden door de Agendacommissie, bestaande uit de voorzitter, vicevoorzitter en de secretaris-penningmeester, daarbij bijgestaan door de medewerkers van het secretariaat. Verder functioneerden er twee commissies bestaande uit bestuursleden en medewerkers van het secretariaat voor de voorbereidingen van het voor- en najaarscongres.

Op vrijdag 10 november werd het bestuur in het Huis voor de provincie ontvangen door het college van Gedeputeerde Staten van Utrecht. Naast de kennismaking met collegeleden en de leden van het bestuur van de VNG Utrecht werd veel aandacht besteed aan de ambities van GS en het coalitieakkoord 'Aan de slag voor Utrecht' mede in relatie tot het Manifest van de Utrechtse gemeenten. Een ander belangrijk onderwerp dat werd besproken was de samenwerking in relatie tot het coalitieakkoord en de Strategische College Agenda. Vragen daarbij waren 'wat kunnen we voor elkaar betekenen en voor welke specifieke onderwerpen zien GS-leden samenwerkings-

mogelijkheden'. Ook werd gesproken over de mogelijkheid van het organiseren van gezamenlijke activiteiten, eventueel ook met waterschappen. Tijdens het overleg kwam ook het aanbod van de Metropool Regio Utrecht in verband met de kabinetsformatie ter sprake. Ten slotte kwamen de Inspiratie- en informatiebijeenkomst over Fair trade en Global Goals op 26 januari 2024 en het Najaarscongres VNG Utrecht op 17 november 2023 aan de orde.

2.2.3. Samenstelling

In het verslagjaar 2023 zijn er enkele wijzigingen geweest in de samenstelling van het bestuur.

De samenstelling van het bestuur en het secretariaat in 2023

- Maarten Divindal, lid van het bestuur sinds 11 november 2016 en per 16 december 2016 voorzitter;
burgemeester van de gemeente De Ronde Venen
- Petra Doornenbal, lid van het bestuur sinds mei 2017; vicevoorzitter sinds juni 2017;
burgemeester van de gemeente Renswoude
- Martien Brander, lid van het bestuur sinds 28 mei 2021; met ingang van 25 juni 2021 secretaris-penningmeester;
secretaris van de gemeente Woerden
- Marcella van Esterik, lid van het bestuur sinds mei 2014;
griffier van de gemeente Soest
- Juliette de Graaf, lid van het bestuur sinds 23 november 2018; secretaris –
penningmeester a.i. van 1 april tot 25 juni 2021;
raadslid van de gemeente Bunschoten

- Wilma van de Werken, lid van het bestuur sinds 12 mei 2023; secretaris van de gemeente IJsselstein
- Anneke Dubbink, lid van het bestuur sinds 22 november 2019; raadslid van de gemeente Houten
- Rachel Streefland, lid van het bestuur van 17 november 2022 tot 12 mei 2023; wethouder van de gemeente Utrecht
- Lot van Hooijdonk, lid van het bestuur sinds 12 mei 2023; wethouder van de gemeente Utrecht
- Micheline Paffen – Zeenni, lid van het bestuur sinds 17 november 2022; wethouder van de gemeente Amersfoort
- Hans Buijtelaar, lid van het bestuur sinds 17 november 2022; wethouder van de gemeente Wijk bij Duurstede

Secretariaat VNG Utrecht in 2023:

- Pim Bannink, ambtelijk secretaris sinds 1 januari 2011
- Mary Woudwijk, medewerker secretariaat sinds 1 maart 2023
- Eric Harms, webredacteur sinds 2008

2.2.4. Een overzicht van activiteiten in 2023

Verkiezingsdebat 13 februari

Maandagavond 13 februari was het verkiezingsdebat van de VNG Utrecht in samenwerking de provincie Utrecht in de foyer van het Huis voor de provincie Utrecht. Het debat stond onder leiding van Elisabeth van den Hoogen. De Utrechtse gemeenten en de provincie Utrecht moeten zoveel mogelijk gezamenlijk optrekken en bij het maken van beleid met name het belang van de inwoners vooropstellen. Daarover bleken alle partijen die meededen aan het provinciale verkiezingsdebat het min of meer over eens. Meer verschil van mening was er over het moment waarop de provincie de regie moet pakken.

Elisabeth van den Hoogen voelde de lijsttrekkers in drie rondes aan de tand over de hoofdthema's van het Manifest van de Utrechtse Gemeenten: Klimaat & energie en Landelijk gebied; Bereikbaarheid & wonen en Gezondheid & economie. Wat verwachtten

ze op deze vlakken van de Utrechtse gemeenten en wat hebben zijzelf de gemeenten eigenlijk te bieden? Commissaris van de Koning Hans Oosters zei bij het begin van het debat dat het de opgave voor beide bestuurslagen is om geïnspireerd samen te werken voor de mensen in de provincie Utrecht. "Die samenwerking begint bij elkaar leren kennen. In vervolg op de aanbieding van het manifest is dit debat daar een goede gelegenheid voor." Maarten Divendal, voorzitter van de VNG Utrecht en burgemeester van De Ronde Venen, beaamde dat. "Samen voor de inwoners. Daar doen we het voor." Hij zei blij te zijn met wat de vorige editie van het manifest van de Utrechtse gemeenten heeft opgeleverd. "We kunnen elkaar makkelijker vinden en zoeken de samenwerking met elkaar. Ondanks de verschillen die er natuurlijk ook zijn."

Van alle partijen die in de huidige provinciale staten vertegenwoordigd zijn, deden de lijsttrekkers mee aan het debat. Vier van de lijsttrekkers van de overige partijen die meedoen aan de verkiezingen waren uitgenodigd een pitch te houden. Het debat voerde de deelnemers langs alle belangrijke actuele thema's in de provinciale én lokale politiek, zoals het stikstofbeleid. Ook over windmolens liepen de meningen uiteen. Klimaat & energie bleek sowieso een thema dat de gemoeiden bezighoudt, getuige het feit dat veel lijsttrekkers de eerste de beste gelegenheid aangrepen om hun joker in te zetten en drie minuten extra spreektijd te verwerven. In het tweede blok stonden Bereikbaarheid & wonen centraal. Partijen hebben verschillende visies op de aanpak van de woningbouw, zo werd wel duidelijk. In de derde en laatste ronde stonden gezondheid en economie centraal.

Al met al was het een mooi debat, zo vond Maarten Divendal, die blij was met de door alle partijleiders geuite wens tot meer samenwerking met gemeenten. "Dit willen wij als gemeenten heel graag horen. En niet alleen omdat het morgen Valentijnsdag is".

'Op weg naar senior-vriendelijke gemeenten' 6 april

Het is niet voldoende dat gemeenten zich richten op het ontwikkelen van ouderenbeleid. Ze moeten zich juist inspannen om seniorvriendelijk te worden. Inmiddels zijn er voldoende instrumenten beschikbaar om die status te bereiken, zo bleek tijdens de bijeenkomst 'Op weg naar senior-vriendelijke gemeenten' van de VNG Utrecht en het NUZO (Netwerk Utrecht Zorg Ouderen). Tijdens de bijeenkomst, die donderdag 6 april 2023 werd gehouden in de raadzaal van het gemeentehuis van Soest, stond de vraag centraal wat er gedaan kan worden aan het senior-vriendelijk maken van gemeenten. De vergrijzing maakt dat steeds meer inwoners tot de oudere leeftijdsgroepen behoren. Dat brengt met name ook voor gemeenten een grote verantwoordelijkheid met zich mee. Om het ouder worden zo goed mogelijk te faciliteren moet gebruik worden gemaakt van de kennis uit allerlei disciplines, waarbij met name de ervaringen van ouderen centraal moet staan. Gemeenten hebben ook veel mogelijkheden om seniorvriendelijk te zijn, bijvoorbeeld op het gebied van veiligheid, huisvesting, mobiliteit, openbare ruimte en gebouwen, maar ook in het sociaal domein.

Of zoals Martijn Beek, wethouder van de gemeente Veenendaal en voorzitter van de NUZO-themagroep 'Wonen, mobiliteit, publieke ruimte', het in zijn openingswoord zei: "Het gaat erom een softe voet te krijgen tussen de deur van de harde fysieke domeinen." Zo moeten gemeenten bijvoorbeeld in hun omgevingsvisie meer rekening houden met ouderen, en dus aandacht besteden aan veiligheid, duurzaamheid, gezondheid en welzijn. Dat varieert van de huisartsenpost in de nabijheid van gebieden waar veel ouderen wonen tot de draaicirkel van een rolstoel bij het ontwikkelen van woningen en woningbouwlocaties, aldus Beek. Hij vindt dat de input daarvoor met name ook bij de ouderen zelf moet worden opgehaald. Joost van Hoof, lector Urban Ageing aan de Faculteit Sociaal Werk & Educatie aan De Haagse Hogeschool heeft in samenwerking met Jeroen Dikken, onderzoeker lectoraat, gerontoloog, onderzoek gedaan naar seniorvriendelijke steden. Startpunt daarvoor was eigenlijk de wereldwijde beweging die in 2007 op gang is gekomen na publicatie van het boekje Global Age-Friendly Cities Guide van de Wereldgezondheidsraad (WHO). "Een vrij succesvolle actie", aldus Van Hoof. "In 15 jaar tijd is een wereldwijd netwerk opgetuigd van seniorvriendelijke steden." Hoe het in Den Haag is ingevuld illustreerde Van Hoof aan de hand van het Kennisplatform seniorvriendelijk Den Haag. Dit platform richt zich sinds 2015 op het monitoren en meten van de impact van gemeentelijke actieplannen en beleidsmaatregelen op het seniorvriendelijke karakter van de gemeente. Sybren van der Velden Walda kreeg vervolgens het woord. Hij is fractievoorzitter van de VVD in Wijk bij Duurstede en landelijk projectleider bij de Nationale Politie met onder andere senioren en veiligheid in zijn portefeuille. Veiligheid van senioren is een belangrijk aandachtspunt in het seniorvriendelijk maken van gemeenten, benadrukte hij, omdat de groep steeds groter en ook steeds kwetsbaarder wordt. Marijke van Aert, lid van de Ouderendelegatie van het NUZO wees de aanwezigen in het afsluitende plenaire deel erop dat er voor iedereen werk aan de winkel is. Annemiek Tuinhof de Moed, manager van het NUZO, benadrukte nogmaals het belang om vooral ook met ouderen in contact te treden. "Vraag het de ouderen zelf. En heb het vooral ook niet altijd alleen maar over kwetsbare ouderen. Hoe oud ben je en hoe oud voel je je? Dat staat centraal. De meeste oudere mensen voelen zich helemaal niet oud. Laat dat het uitgangspunt van beleid zijn.

Voorjaarscongres Lopik 'Herwinnen van vertrouwen en gezag' 12 mei

Om gezagwaardig te kunnen zijn en het vertrouwen van de burger te verdienen, moet de overheid bekwaam zijn en over praktische kennis van zaken beschikken, een betrouwbare gesprekspartner zijn en blijf geven van echte betrokkenheid. "Op al deze fronten is er werk aan de winkel voor het openbaar bestuur", aldus Katrien Termeer, hoogleraar Bestuurskunde aan de WUR. Termeer, tevens vicevoorzitter van de Raad van het Openbaar Bestuur en plaatsvervangend kroonlid van de SER, was keynote speaker van het Voorjaarscongres van de VNG Utrecht. Dit werd op vrijdag 12 mei 2023 gehouden in Het Zendstation. Gastgemeente was Lopik en dat was voor het eerst.

Het congres stond – evenals het Voorjaarscongres van 2022 – in het teken van de vertrouwensbreuk tussen overheid en samenleving. Het ROB heeft daar eind vorig jaar een publicatie over laten verschijnen: "Gezag herwinnen. Over de gezagwaardigheid van het openbaar bestuur". Het congres ging traditiegetrouw van start met de Algemene Leden-vergadering van de VNG Utrecht. Bij die gelegenheid werden twee nieuwe bestuursleden benoemd: Wilma van de Werken, gemeentesecretaris van IJsselstein en Lot van Hooijdonk, wethouder in de gemeente Utrecht. Ook stemden de leden in met het Jaarverslag en de Jaarrekening 2022. Het

aansluitende interview van Divendal met Leonard Geluk, algemeen directeur van de landelijke VNG, stond opnieuw in het teken van de financiële situatie van gemeenten. "Ik zou het erg fijn vinden hier te staan zonder het over geld te moeten hebben, maar dat moment is helaas nog niet bereikt", verzuchtte Geluk.

In haar bijdrage sprak Katrien Termeer over een vertrouwenscrisis, wat laatst nog duidelijk bleek uit een onderzoek van het Centraal Bureau voor de Statistiek naar het vertrouwen van Nederlanders in de politiek. Vertrouwen heeft volgens Termeer alles te maken met gezag. Want gezag staat in feite voor de vrijwillige aanvaarding van macht van de overheid door haar burgers. Om dat te kunnen doen is vertrouwen nodig dat die overheid daar op de goede manier gebruik van zal maken. "Lang was gezag vanzelfsprekend, maar dat is inmiddels niet meer het geval. En dat maakt het een stuk ingewikkelder. Als je namelijk geen gezag hebt en wel de nodige ingrijpende vraagstukken hebt op te lossen, ontstaan er vanzelf protesten en verzet." Gezag is de uitkomst van een wederkerige relatie tussen burgers en overheid. "Je moet als overheid gezagwaardig zijn", zo typeert Termeer.

En dat raakt drie dimensies: "Ten eerste: ben je in de ogen van de burgers bekwaam? Heb je praktische kennis van zaken? Weet je waar je het over hebt? Is de overheid in staat successen te boeken of praat ze alleen maar?" Tweede dimensie: "Is de overheid betrouwbaar? Kan ze waarmaken wat ze belooft? En is zij ook rechtvaardig? Worden afwegingen op een rechtvaardige manier gemaakt? Maar ook: heeft de burger het idee dat de overheid het beste met hem voor heeft? Of is die er alleen maar op uit om hem kapot te maken? De derde dimensie is volgens Termeer te vatten onder 'betrokkenheid': "Heeft de overheid voor ogen wat wij belangrijk vinden? Hebben ze respect voor onze emoties? En weten ze ons te vinden?"

In zijn rapport komt de ROB tot de conclusie dat er op al deze fronten werk aan de winkel is. "Want het tekort van de macht wordt steeds duidelijker. De overheid heeft heel veel middelen en macht uit handen gegeven, onder invloed van bezuinigingen, verzelfstandigingen en privatisering. We kunnen steeds minder en hebben steeds minder te zeggen."

Het is dan ook noodzakelijk om te investeren in de drie B's. "Investeer in bekwaamheid", aldus Termeer. "Werk aan inhoudelijke expertise. Werk aan ervaringsdeskundigheid. En wat ook heel belangrijk is: heel veel kwesties gaan over verwaarloosde vraagstukken. We hebben te lang de problemen voor ons uitgeschoven. Kijk naar het milieu, stikstof, de woningmarkt. Bekwaamheid is ook: focus op langere termijn. Dat is lastig in een bestuurlijke context, maar is wel nodig.

En wees soms ook best een beetje trots op je successen. Alles wat aandacht krijgt groeit. Besteed dus ook aandacht aan positieve zaken." Op het vlak van betrouwbaarheid moeten we af van de omstandigheid dat heel veel beleid en verantwoordingsmechanismen zijn gefocust op efficiency. "We moeten daaraan voorbij en meer gaan nadenken over de vraag: welke waarde creëer je voor samenleving. Ga niet uit van een negatief mensbeeld. En kijk met name ook naar de morele consequenties bij je optreden."

Na de pauze was het tijd voor een drietal workshops en groepsgesprekken rondom het congressthema. De begeleiders van deze gesprekken waren naast Katrien Termeer ook Hans Alberse (oud-burgemeester en trainer versterken lokale democratie) en dagvoorzitter Laurens de Graaf. In de gesprekken van Alberse ging het vooral ook over de Burgerberaad. "Een dergelijk instituut kan helpen om uit hele lastige discussies en problemen te komen. De politiek kan soms best een steuntje in de rug gebruiken, omdat ze er zelf ook niet altijd even goed uitkomt." Tijdens haar eigen workshop had Termeer onder andere naar positieve voorbeelden gevraagd. "Dat bleek niet altijd even eenvoudig. Wat wel duidelijk werd was dat het lokale samenspel tussen ambtenarij, raad en bestuurders van cruciaal belang is. Want hoe de burger over de overheid denkt wordt vaak bepaald door wat er in de gemeente gebeurt." Femmy Jonker, interim gemeentesecretaris van Lopik werd gevraagd de sessie met Laurens de Graaf te typeren. "Het ging veel over de vraag wat wij zelf kunnen doen aan het herstel van vertrouwen en gezag. Dat varieerde van taalgebruik tot het fysiek ontmoeten van de

burgers, op straat, op de markt, in de bus. Tegelijkertijd draaide het om duidelijkheid en begrenzing, heel bewust 'zijn'."

Aanleiding voor Maarten Divendal om het ere-bestuurslid van de VNG Utrecht Koos Janssen te vragen het slotwoord uit te spreken. "Het congres biedt een hoopvol perspectief", zo oordeelde hij. "Ja, het is nodig om hier werk van te maken. Er is ook behoefte aan informatie. Maar dat duidt tegelijkertijd op de ontvankelijkheid van bestuurders om hier iets mee te willen doen. En wat ook troost biedt: de oplossing van deze gezags- en vertrouwenscrisis zit bij jezelf als bestuurder, maar tegelijkertijd hoef je het niet in een dag te klaren. Elke dag opnieuw kunnen we ons afvragen: wat kan ik op het vlak van betrouwbaarheid en vertrouwen zelf bijdragen aan het herwinnen van het gezag en vertrouwen van de overheid?"

Netwerkbijeenkomst Mobiliteit, Bouwen, Wonen 7 november

Gemeenten doen er verstandig aan zich niet alleen op het verdichten van stedelijk gebied te richten maar ook te bekijken wat er mogelijk is aan de randen van de bebouwing. Onderzoek van het Economisch Instituut voor de Bouw (EIB) wijst namelijk uit dat hier nog ruimte kan worden gecreëerd voor tienduizenden woningen. De resultaten van dat onderzoek stonden centraal tijdens de netwerkbijeenkomst Mobiliteit, Bouwen, Wonen van de VNG Utrecht en Koninklijke Bouwend Nederland in het gemeentehuis van Nieuwegein op donderdag 7 november.

Onder voorzitterschap van Theo Dohle, directeur De Wijde Blik Communicatie en Advies, werd daar vooral gesproken over de wijze waarop gemeenten hun steentje kunnen bijdragen aan het verwezenlijken van de omvangrijke woningbouwopgave. Volgens directeur Taco van Hoek van het EIB kan die bijdrage aanzienlijk zijn. Uit de door zijn onderzoeksinstituut verrichte 'Verkenning van kleine groene woonlocaties in de provincies Utrecht, Zuid-Holland en Noord-Brabant' blijkt dat er met name aan de randen van de gemeenten veel meer mogelijk is dan gedacht.

Alleen al in Utrecht kan via dit principe van 'een straatje erbij bouwen' een kwart van de bouwopgave worden weggevoerd. Alle zogeheten 'witte vlekken' leveren bij elkaar 20.000 hectare potentieel op, aldus Van Hoek.

Arno Visser, voorzitter Koninklijke Bouwend Nederland, ging in zijn bijdrage met name in op de urgentie van de opgave. "In heel Europa kachelt de bouw achteruit. Steeds strengere milieueisen, toegenomen aandacht voor de natuur, steeds mondiger burgers. Het zijn allemaal factoren die ertoe leiden dat bouwprojecten vertragen of stagneren." Daar komt voor Nederland nog eens bij dat het sinds een jaar of tien publieke opdrachtgevers als de woningcorporaties alleen maar lastiger is gemaakt om te bouwen. "Ondertussen nemen de kwaliteitseisen én de realisatiekosten alleen maar toe. Met als extra complicerende factor het feit dat zowat elke gemeente op eigen houtje aanvullende eisen aan de bouwkwiteit stelt. Daar wordt het niet beter en zeker niet eenvoudiger van." Het politieke klimaat stemt wat dat betreft niet gerust. In tegendeel: "Er wordt heel veel over de bouwopgave gepraat, maar er komen amper bruikbare antwoorden. Ja, iedereen pleit voor een bewindspersoon voor bouwen. Maar die hebben we al jaren. En het is er niet bepaald op vooruit gegaan." Ondertussen blijft Visser, in een vorig leven 10 jaar actief als wethouder van Almere, schrikken van het tempo waarin plannen gerealiseerd worden. "Almere zou in 2030 380.000 inwoners hebben, was de afspraak met het rijk. Dat zijn er nu 220.000, wat betekent dat er in tien jaar tijd 20.000 inwoners bij zijn gekomen. Het duurt allemaal ongelofelijk lang."

Rob van Muilekom, Utrechts gedeputeerde voor (onder andere) Wonen, reageerde terughoudend op de uitkomsten van het EIB-onderzoek. "We hebben in Utrecht al jaren geleden afgesproken dat elke kern er 50 woningen bij krijgt. Met de EIB-oplossing kunnen we in totaal 10.000 woningen realiseren. Maar ik zit met een opgave van 80.000 woningen. Dat is heel wat meer. Het onderzoek zie ik daarom vooral als inspiratiedocument voor bouwlocaties. Het is altijd goed om ook naar de buitenste randen van de bestaande bebouwing te kijken, maar het is niet dé oplossing." Wat scheelt is dat, waar in Noord-Holland de verhoudingen tussen provincie en gemeenten, behoorlijk verzuurd zijn, in Utrecht de relaties goed zijn. Van Muilekom: "Maar we moeten wel degelijk het gesprek voeren met gemeenten over wat wel mogelijk is. En waar niets mogelijk is. Zoals we ook met elkaar serieus moeten gaan nadenken over Rijnenburg."

Van marktpartijen verwacht Van Muilekom dat ze hun bijdrage gaan leveren aan de Woondeal die met het rijk is gesloten. "En laten we vooral ook samen kijken naar hoe we de grote opgaves op het gebied van bijvoorbeeld betaalbaarheid, toekomstbestendigheid, energie, circulariteit en duurzaamheid voor elkaar kunnen krijgen." Volgens de gedeputeerde heeft de markt een belangrijke rol te spelen. "Neem alleen al de woningbouwopgave. Om die te kunnen realiseren hebben we de marktpartijen keihard bij nodig. En ze zouden die rol ook maar wat graag moeten willen oppakken. Want als je hier woningen kunt bouwen, weet je zeker dat ze gewild zijn. Je loopt met andere woorden geen enkel risico. Maar wij als provincie vinden wel dat we het samen moeten doen. Laat uit je houding de ambitie spreken dat we de opgave willen realiseren. Dan hebben ook meteen een goed verhaal richting Den Haag." Daarbij stak Van Muilekom overigens wel de hand in eigen boezem. "We zijn als overheid erg goed in voorstellen en plannen maken. Maar we zijn nu echt toe aan uitvoeren. En dus moeten we nu bezien wat er nodig is om die uitvoering op gang te krijgen. Laten we met elkaar proberen niet te blijven hangen in beleidsmatige plannen."

De bijeenkomst werd besloten met een rondetafelgesprek met de zaal. Daaraan nam behalve de sprekers ook Anja Vijselaar deel, sinds juni 2022 wethouder in De Ronde Venen. Zij reageerde onder andere op Hans Adriani, die als deelnemer het beeld van 'een straatje erbij bouwen' typeerde als 'een goed frame'. Volgens Adriani is er binnenstedelijk nog zoveel mogelijk dat de EIB-oplossing vooralsnog niet aan de orde zou moeten zijn. Vijselaar: "Wij hebben een opgave van 3200 woningen erbij, verdeeld over 8 kernen. We werken nu als gemeente aan de realisatie van 650 woningen in een weiland. Daar is overeenstemming over met de provincie. We kijken kortom naar alle opties. En zeker ook naar de EIB-aanpak. Wij zijn namelijk een landelijke gemeente, met heel veel weilanden. Daarop kunnen we best nog wel wat woningen bijbouwen."

Alle deelnemers pleitten voor meer samenwerking. Visser: "We moeten zo snel mogelijk tot concrete afspraken komen met elkaar, zodat we ook voldoende tijd hebben om alles goed voor te bereiden. En laten we er vooral ook voor zorgen dat wat er is afgesproken ook tot realisatie komt. Want dat blijkt vaak nog een hele opgave." Vijselaar is het daarmee eens: "Laten we veel meer gaan samenwerken. Waarom moeten wij als gemeenten projectvoorstellen voorbereiden om vervolgens naar de provincie te gaan. Laten we een projectteam samenstellen waarin we met elkaar samenwerken. Dat verhoogt de kans dat voorstellen ook werkelijk tot uitvoering komen." Visser: "Het is aan iedere wethouder om te bedenken: hoe kan ik met de bouw van 1.000 woningen 4.000 verhuizingen op gang brengen? Dat zou mijn oproep aan de provincie zijn. Ga met de 26 gemeenten in gesprek om alle woningbouwopties in kaart te brengen. Dus niet alleen binnenstedelijk, maar ook via dat straatje erbij. Ik ben ervan overtuigd dat dat meer zal opleveren dan wat nu gepland staat."

Najaarscongres Wijk bij Duurstede 'Op zoek naar verbinding' 17 november

Boeiende sprekers, interessante gespreksonderwerpen, een prachtige congreslocatie en fraai weer ter omlijsting van een veelzijdig middagprogramma. Editie 2023 van het Najaarscongres van de VNG Utrecht op vrijdag 17 november mag als zeer geslaagd

worden beschouwd. Niet in de laatste plaats omdat gastgemeente Wijk bij Duurstede de ruim 100 aanwezigen zich buitengewoon welkom liet voelen.

Burgemeester Iris Meerts opende in de Grote Kerk van Wijk bij Duurstede namens de gastgemeente het congres met een kort welkomstwoord.

Het woord was vervolgens aan voorzitter Maarten Divendal van de VNG Utrecht, tevens burgemeester van de Ronde Venen. Hij leidde de Algemene Ledenvergadering langs de agendapunten en kreeg in dat kader onder andere de goedkeuring van de vergadering voor de begroting voor 2024.

Na de Algemene Ledenvergadering kwamen de actuele 'Haagse zaken' aan de orde in gesprek met Pieter Jeroense,

plaatsvervangend algemeen directeur van de VNG. Hij riep het Jubileumboek over 90 jaar VNG Utrecht in herinnering, om te illustreren dat de thema's die door de jaren heen werden geagendeerd, ook nu nog steeds de agenda van de VNG bepalen. In dat kader refereerde Jeroense ook aan de ledenvergadering van de landelijke VNG op 14 juni jongstleden in Groningen, waarin de leden aangaven dat er in feite twee centrale thema's zijn: het aankakten van de benarde financiële situatie van gemeenten bij het kabinet en de bepaling van een nieuwe Verenigingsstrategie. Na de val van het kabinet Rutte IV kwam er een andere boodschap voor in de plaats: laat Nederland niet stilvallen en gebruik hiervoor de kracht van het lokaal bestuur. De financiering van alle gemeentelijke taken en opgaven speelde daarin eveneens een belangrijke rol. Het leidde vanuit de zaal tot de opmerking dat het bij de VNG wel vaak om geld draait.

"Waarom niet inhoudelijker?" Burgemeester Gilbert Isabella van Houten gaf daar het antwoord op: "Inhoud kan niet zonder geld." Willem-Jan Stegeman, wethouder van Amersfoort, merkte hierbij op nog niet eens zo veel problemen te hebben met bezuinigen. "We hebben meer last van de onzekerheid. Als ik weet hoeveel budget we gaan krijgen, weet ik ook wat we kunnen doen of moeten laten." Volgens Jeroense is dat ook precies waar de VNG voor strijdt. "We willen lange termijn zekerheid. Daar gaan we voor." Gelukkig draait het volgens hem niet alleen om incidenten in de Tweede Kamer. "Er zijn gelukkig ook partijen die wel oog hebben voor gemeenten. Dat stemt hoopvol." Martien Brander, gemeentesecretaris van Woerden, wees op zijn beurt op de problemen die gemeenten nu al ondervinden in hun zoektocht naar nieuwe mensen voor de ambtelijke organisatie. De VNG deelt de zorg. Jeroense: "Het is inderdaad ongelofelijk moeilijk om aan mensen te komen en alle taken naar behoren uit te voeren. Dat geldt ook voor de VNG zelf. Het enige wat we kunnen doen is kennis zoveel mogelijk bundelen. Daar willen we ook meer aan gaan doen." Daarnaast zal er meer moeten worden ingezet op interbestuurlijke samenwerking. Ook kan het lonen om op zoek te gaan naar nieuwe partners die ook belang hebben bij een goed functionerende gemeente. De Utrechtse Commissaris van de Koning Hans Oosters benadrukte het belang hiervan. "Rijk, provincie, gemeenten, waterschappen: wij zijn de overheid. En moeten dus ook zoveel mogelijk samen optrekken."

Koos Janssen, burgemeester van Zeist, besloot de discussie. "Het gaat hier om menskracht en middelen, inhoud en functionaliteit. Daar zou ik nog wel iets aan toe willen voegen: mentale verbinding. Als gemeenten ervaren wij het rijk en de provincie niet als bondgenoot. Terwijl ze dat wel zouden moeten zijn. Misschien moeten we een keer samen gaan vissen."

Na de pauze was het tijd voor rondetafelgesprekken over drie verschillende thema's, onder leiding van Hans Buijtelaar, wethouder van Wijk bij Duurstede. Hij typeerde de thematiek als drie stromen: de migratiestroom, de waterstroom en de datastroom.

Jeroen van Gool (directeur Wethoudersvereniging), Kees Diepeveen (Opgavemanager Kansenmakersteam van de PRT) en Ellie Liebrechts (gemeentesecretaris Nieuwegein) spraken over migratie, een van de onderwerpen die misschien wel het allermeest in de belangstelling van de samenleving staat. Het gesprek ging over de vraag hoe gemeenten hiermee omgaan en op welke wijze bewoners en migranten bij deze aanpak zijn of worden betrokken. De waterstroom en dan met name de duurzaamheidsaspecten daarvan kwamen aan bod in het tweede rondetafelgesprek. Deelnemers waren Peter Kuipers Munneke (meteoroloog Universiteit Utrecht en weerman NOS), Jeroen Haan (Dijkgraaf HDSR), Eric Diepstraten (HID van Rijkswaterstaat) en Femke Brenninkmeijer (CEO NPRC, een coöperatie van binnenvaartondernemers). Ordeverstoringen beginnen vaak online, was de constatering waarmee Buijtelaar het derde en laatste rondetafelgesprek opende. "Wat kunnen we daartegen doen?", zo vroeg hij tafelgenoten Patrick van den Brink (directeur CCV), Willem Bantema (lector Bestuur en Veiligheid) en Iris Meerts (burgemeester Wijk bij Duurstede).

Van alle hiervoor genoemde bijeenkomsten is een terugblik, al of niet in de vorm van een journalistiek verslag, te vinden op onze website.

3. Financiële verantwoording

3.1. Algemeen

Tegelijk met dit jaarverslag bieden wij u de jaarrekening over het boekjaar 2023 aan.

De kascommissie bestaat uit Cynthia Creveld, gemeentesecretaris van Baarn, en Willem Jan Stegeman, wethouder van Amersfoort.

De kascommissie heeft de rekening op 14 maart 2024 gecontroleerd en goed bevonden. De verklaring van de kascommissie treft u aan als punt 4 van dit verslag.

De jaarrekening 2023 is opgesteld door het secretariaat onder verantwoordelijkheid van de secretaris – penningmeester van het bestuur van de vereniging.

Wij stellen u voor de door het bestuur vastgestelde jaarrekening 2023 goed te keuren. Tegelijkertijd stellen wij u voor het bestuur en de penningmeester te déchargeren voor het gevoerde beleid, voor zover dit uit het jaarverslag, de jaarrekening en de daarop gegeven toelichting blijkt.

3.2. Jaarrekening 2023

Rekening van baten en lasten 2023 (in euro's)

Uitgaven	Rekening	Begroting	Inkomsten	Rekening	Begroting
	2023	2023		2023	2023
Personele en apparaatskosten	156.056,45	173.759,00	Contributie	195.429,00	195.415,00
Bestuurskosten	2.985,41	8.500,00	Bijdrage VNG	9.045,00	9.045,00
(Thema) bijeenkomsten	19.965,58	20.000,00	Renteopbrengst	1.821,30	0
Informatievoorziening	2.018,28	6.000,00	Overig	0,00	0,00
Administratiekosten	323,76	200,00			
Rentekosten	0,00	0,00			
Resultaat	24.945,82	-3.999,00			
	206.295,30	204.460,00		206.295,30	204.460,00

Balans per 31 december 2023 (in euro's)

Activa	2023	2023	Passiva	2023	2023
Nog te ontvangen			Reserves		
Nog te ontvangen	1.112,20	372,67	Algemene reserve	174.017,46	149.071,64
Liquide middelen			Nog te betalen		
Spaarrekeningen	200.671,11	215.080,88	Gem. Nieuwegein detachering	53.825,64	45.765,13
Betaalrekening	112.028,12	12.072,22	Gem. Veenendaal detachering	84.818,99	28.968,22
	312.699,23	227.153,10	Overig	1.149,34	3.720,78
				139.793,97	78.454,13
	313.811,43	227.525,77		313.811,43	227.525,77

Reserve 31/12/2022	149.071,64
Toevoeging	
Resultaat 2023	24.945,82
Reserve 31/12/2023	174.017,46

w.g.
de penningmeester
drs. M.H. Brander

3.3. Toelichting jaarrekening 2023

Met deze jaarrekening legt het bestuur financiële verantwoording af voor het afgelopen jaar. De rekening biedt zicht op de realisering van de voor 2023 gestelde doelen.

De exploitatierekening bestaat uit een totaaloverzicht van baten en lasten. Indien de daadwerkelijke ontvangst of betaling nog niet heeft plaatsgevonden op de verslagdatum, dan vindt u dat terug op de balans per 31 december 2023.

3.3.1. Exploitatierekening

	Begroting	Rekening	Rekening
	2023	2023	2022
Baten	204.460	206.295,30	203.619,15
Lasten	204.460	206.295,30	203.619,15
Exploitatieresultaat	-3.999	24.945,82	8.329,39

De rekening 2023 sluit met een positief resultaat van € 24.945,82

Eerdere jaren geven het volgende beeld:

- 2022: positief resultaat van 8,3 duizend euro;
- 2021: positief resultaat van 16,7 duizend euro;
- 2020: positief resultaat van 36,7 duizend euro;
- 2019: negatief resultaat van 0,9 duizend euro;
- 2018: positief resultaat van 2,3 duizend euro;
- 2017: positief resultaat van 12,0 duizend euro;
- 2016: negatief resultaat van 2,8 duizend euro;
- 2015: negatief resultaat van 12,8 duizend euro.

Uitgaven

De personele lasten zijn € 17.702,55 lager dan geraamd. Dit heeft te maken met het feit dat Mary Woudwijk, medewerker secretariaat, per 1 maart 2023 in dienst is gekomen, derhalve 9 maanden in plaats van 12 maanden aan salaris- en overheadkosten. Daarnaast is er een sprake van een verschil in salaris ten opzichte van een eerdere medewerker waarop de begroting was gebaseerd. Tevens is er minder gedeclareerd door de webredacteur, Eric Harms.

De bestuurskosten zijn € 5.514,59 lager dan geraamd.

De post themabijeenkomsten is € 34,42 lager dan geraamd.

De post informatievoorziening is € 3.981,72 lager dan geraamd. Dit komt vooral omdat er minder uitgaven met betrekking tot de website zijn gedaan.

De post administratiekosten is € 123,76 hoger dan geraamd. Dit heeft te maken met het feit dat de kosten van de ABN AMRO zakelijke betaal- en spaarrekeningen ten opzichte van 2022 zijn gestegen. De creditkaart is voor 2024 opgezegd.

De post rentekosten 0,00. Met ingang van oktober 2022 is namelijk de negatieve rente voor positief saldo opgeheven.

Inkomsten

De post renteopbrengst is € 1.821,30 hoger dan geraamd. In de begroting 2023 is hiervoor 0,00 opgenomen. Dit betreft het saldi van de zakelijke betaal- en spaarrekeningen.

Balans per 31 december 2023

Na besluitvorming in het bestuur bedraagt de reserve per 31 december 2023 € 174.017,46. Dat is 84,5 % van onze omzet 2023.

Eerdere jaren geven het volgende beeld:

- De reserve 2022 was 73,2% van de omzet;
- De reserve 2021 was 69,4%
- De reserve 2020 was 61,5%;
- De reserve 2019 was 44,0%;
- De reserve 2018 was 48,2%;
- De reserve 2017 was 50,1%;
- De reserve 2016 was 47,1%;
- De reserve 2015 was 48,7%.

Het bestuur heeft de afgelopen jaren in diverse stukken (begrotingen en financiële jaarverslagen) aangegeven, dat wanneer de reserve van de VNG Utrecht hoger wordt dan 50% van de omzet, daarmee rekening zal worden gehouden bij de vaststelling van de hoogte van de contributie. Besloten is de contributie voor 2023 te handhaven op € 0,17 per inwoner, met een maximum van 150.000 inwoners.

Tot slot is relevant te vermelden, dat er in totaliteit € 29.417,27 aan BTW is betaald door de VNG Utrecht. Alle leden hebben daarvan in april 2024 een specifieke opgave ontvangen. De gemeenten krijgen naar rato van de betaalde contributie dit bedrag terug via het BTW-compensatiefonds. De teruggaaf over 2023 bedroeg 15,05 % van de door de gemeenten betaalde contributie.

De teruggaaf over vorige jaren bedroeg:

- 2022 - 16,3% van de door de gemeenten betaalde contributie
- 2021 - 17,7%
- 2020 - 13,5%
- 2019 - 16,5%
- 2018 - 14,9%
- 2017 - 17,8%
- 2016 - 15,6%
- 2015 - 20,9%.

4. Verklaring van de kascommissie.

Opdracht

Door de algemene ledenvergadering van 18 november 2022 zijn de leden van de kascommissie benoemd voor de wettelijke controle van de jaarrekening 2023 van de VNG Utrecht te Nieuwegein. Herbenoemd werd Cynthia Creveld, gemeentesecretaris van Baarn, en benoemd werd Willem Jan Stegeman, wethouder van Amersfoort.

De jaarrekening 2023 is opgesteld door het secretariaat onder verantwoordelijkheid van de penningmeester van de vereniging. De jaarrekening moet op grond van de voorschriften van het Burgerlijk Wetboek door een kascommissie worden beoordeeld. Het is dan ook de verantwoordelijkheid van de commissie om een verklaring over de jaarrekening af te geven.

Werkzaamheden

De controle is naar beste vermogen verricht overeenkomstig wat van de commissie redelijkerwijs mag worden verwacht met betrekking tot controleopdrachten. De controle was zodanig, dat een redelijke mate van zekerheid is verkregen dat de jaarrekening geen onjuistheden van materieel belang bevat. Ook is de informatie ter onderbouwing van de bedragen en de toelichting in de jaarrekening gecontroleerd. De commissie is van mening dat de controle een deugdelijke grondslag vormt voor een verantwoord oordeel.

Oordeel

De commissie is van oordeel dat de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de grootte en de samenstelling van het vermogen op 31 december 2023 en van het resultaat over 2023 en in overeenstemming is met algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving. De jaarrekening voldoet aan de wettelijke bepalingen over de jaarrekening zoals opgenomen in het Burgerlijk Wetboek.

Amersfoort, 14 maart 2024

De kascommissie,

w.g.
Cynthia Creveld
secretaris gemeente Baarn

w.g.
Willem Jan Stegeman
wethouder gemeente Amersfoort